

Les cinc (-centes) millors

Miquel Cardell

Resulta que et fan una enquesta. Sembla relativament senzill, de tot d'una, enumerar les cinc millors pel·lícules. Els problemes comencen quan te n'adones que les que et vénen a la memòria, les que tens ganes de posar, no coincideixen gaire amb les que tens ben clar que «tocaria» retreure. Al capdavant, d'enquestes d'aquestes, tots n'hem vistes dotzena i mitja de publicades.

Està ben clar que hi deu haver un seguit de criteris més o manco objectius, o aproximadament objectivables, que permeten identificar aquelles cintes que han aportat innovacions històriques a les tècniques expressives del relat cinematogràfic. Raons del tipus que fa sortir Einsteien als manuals de semiòtica i Griffith al capítol de superproduccions gegantines. Vull dir raonables, comprensibles, inexorablement lògiques.

Però la qüestió és que, insensible a tanta erudició aclaparadora, la teva memòria personal s'entesta a requerir un lloc d'honor per altres films amb menys pedigree retòric. Potser és qüestió d'això, d'adhesió sentimental, de la irracional tendència a la felicitat. Fins i tot davant *the silver screen*, que diuen les cançons. I ja se sap que aquestes coses funcionen per canals sentimentals i autobiogràfics.

Són els motius obscurs que et duen a posar a la teva orla particular *Amarcord* abans que *8 1/2*, per parlar d'un director probablement indiscutible. Els que han fet de *Casablanca* una pel·lícula mítica (personalment aquest lloc l'ocupa *La diligència*, o, posats a bogartejar, *The big sleep*), o ens fan recordar aquell diàleg famós de Johnny Guitar. Motius que he vist definits o anomenats «màgia» de certes pel·lícules. Pot ser és

una manera d'explicar la fascinació —col·lectiva, si ens hi fixam bé de pel·lícules com *La reina d'Àfrica* o *Històries de Filadèlfia* (per cert, per què no hi sol haver comèdies al capdavant dels *hit-parades* crítics? deu ser cosa del rar prestigi del patiment i la tragèdia a la civilització occidental?). Màgia que pot tenir efectes poc menys que unipersonals, allò de les pel·lícules de culte: la meua, *En el calor de la noche*, i algun Ford menor.

És innegable, alerta, que les anàlisis semiòtiques, retòriques i tal ens ajuden a mirar, a veure cinema, ens esmolten la mirada. Per ventura fins al punt d'ajudar a explicar la fascinació de certes pel·lícules que, ben mirat, més que innovar pot ser manegen amb perfecció artesana, que és una concepció estètica, fins obtenir-ne un resultat rodó les meravelles expressives que altres han aportat. Tornam ser a l'inquantificable i mític: la màgia d'una parella d'actors, les copes de Huston i companyia, o ves a saber quina complexa combinació de tot plegat.

Segurament moltes pel·lícules que consideram «grans», d'aquestes que si l'enquesta és prou ampla sempre surten, perquè tothom acaba esmentant-les, baldament sia al trentè lloc de la llista, es poden agafar des d'ambdós punts de vista —si és que són dos punts de vista—.

Segurament és per això que tots admiram Welles i *Ciudadà Kane* sol ser considerada la millor cinta de la història, i sempre acabam recordant *Sed de mal*. O sense els contrapicats famosos la pel·lícula mítica de Jean Vigo no ens semblaria més fresca que els anuncis de Lulú?

Per fortuna, cent anys després dels Lumière —deu ser l'eixida proletària una de les millors, o és prou títol «la primera»?— hi ha bones pel·lícules, llistes alternatives a les cinc principals com per parlar de centenars.

I encara és possible asseure's a la butaca disposat a deixar-se seduir, emocionar, enamorar o omplir de crema de pastís, com qui va de compres a una veritable fàbrica de somnis. Pot ser això és el que compta més. Tot i que, posat a la copa posterior, el debat sobre el que s'acaba de veure és una part important del plaer de la cosa. Del plaer del cinema, que és del que parlam.

HISTORIAS DE FILADELFIA